

ROZEN-HYBRIDEN

In dit artikel worden namen van rozen-hybriden behandeld, die onjuist of ten onrechte wel of ten onrechte niet in de literatuur worden vermeld.

In het kader van studies door de beide auteurs in het geslacht *Rosa* werd veel aandacht geschonken aan de problematiek rond de naamgeving; aan de reeksen namen in dit genus lijkt haast geen einde te komen. Wie eens het grote verzamelwerk voor wetenschappelijke plantennamen - de Index Kewensis - openslaat, ziet aanvankelijk door de bomen het bos niet meer. Bij aandachtiger beschouwing blijken vele namen niet verder te komen dan de status van synoniem, terwijl andere volgens de regels van de "International Code of Botanical Nomenclature" - waarin de zaken in de botanische nomenclatuur worden geregeld - ongeldig blijken te zijn.

In dit artikel treft de lezer namen aan die nog nimmer in de Index Kewensis zijn opgenomen. Tevens is getracht correcties te geven op onjuiste vermeldingen in genoemd naslagwerk. Voorts wordt op de ongeldigheid van gebruikte namen gewezen.

Aangezien de plaats en vooral het jaartal van eerste publikatie van een naam essentieel is voor het vaststellen van de juiste naam van de plant, kunnen onjuiste gegevens tot verkeerde conclusies leiden. Waar de gewoonlijk gebruikte gegevens afwijken van de resultaten worden hier de gecorrigeerde publikatieplaats en jaartal gegeven.

Verder is er een aantal al lang bestaande oorspronkelijke, maar nog onbenaamde cultivars van een cultivarnaam voorzien, als binnen dezelfde soort (of hybride) later cultivars zijn benaamd. Hierin wordt Art. 19 van de International Code of Botanical Nomenclature of Cultivated Plants (Brickell, 1980, voortaan aangeduid als ICNCP) gevolgd.

In verband hiermee zijn de gegevens over de herbariumexemplaren vermeld (A = Arnold Arboretum; WAG = Wageningen). Korthedshalve zijn hier alleen exemplaren geciteerd, die hier als type van de betreffende naam zijn aangewezen. Voor cultivarnamen zijn standaardexemplaren aangewezen, zoals voorgesteld door Brickell (1986).

Synoniemen worden alleen vermeld als die namen, soms ten onrechte, tegenwoordig nog worden gebruikt.

***Rosa* × *anemonoides* REHDER**

Journal of the Arnold Arboretum 3: 13 (1922).

Rosa laevigata MICHAUX × *Rosa odorata* (ANDREWS) SWEET

Lectotype: A. Rehder 3179, juli 1896, "Erfurt in der Gärtnerei von J.C. Schmidt entstanden" (A).

Rehder gaf deze naam aan een hybride, kort vóór 1896 gewonnen door J.C. Schmidt te Erfurt, die was ontstaan uit zaad dat was geplukt van *Rosa laevigata*. De zaailingen werden aangeduid met "Anemoon Roos", vanwege de bloemkleur, die sterk overeenkomt met die van *Anemone* × *hybrida*.

¹⁾ Botanische Tuinen Landbouwwuniversiteit, Wageningen.

Rosa × *anemonoides* wordt nog slechts zelden in cultuur aangetroffen. Toen Rehder deze naam publiceerde was deze roos een bekende tuinplant. Het is een krachtige leiroos. De forse (10-12 cm doorsnede), enkele bloemen zijn helder rose. De bladeren zijn glimmend groen, de blaadjes groot en puntig toelopend, aan beide zijden onbehaard.

In het Nederlandse klimaat is de "Anemoon Roos" weinig winterhard. In strenge winters vriest deze sterk in. Bottels werden aan deze roos nimmer waargenomen. Volgens Mottet (Revue Horticole 1901: 549) verkreeg M. Wiessener zaden van *Rosa laevigata* van M. Bretschneider, die ze had verzameld rond Beijing, China. Wiessener gaf zaden aan Schmidt in Erfurt, die tenslotte planten uit dit zaad in omloop bracht.

Schmidt's originele kloon is nauwelijks nog in cultuur. Toch wordt hier voorgesteld de nieuwe naam 'Erfurt' aan deze cultivar te verbinden. 'Ramona' is een kerskleurige cultivar.

Rosa × **barbieriana** REHDER

Journal of the Arnold Arboretum 3: 11 (1922).

Rosa wichuraiana CRÉPIN × *Rosa multiflora* MURRAY

Lectotype: *Rosa wichuraiana rubra* ANDRÉ, Revue Horticole 1900: 385.

Deze hybride ontstond bij Barbier & Co, Orleans, Frankrijk, uit een kruising van *Rosa wichuraiana* met *Rosa multiflora* var. *cathayensis* REHDER & WILSON 'Crimson Rambler'. Rehder gaf er de naam *Rosa* × *barbieriana* aan. Inmiddels was deze kloon wel overal bekend geworden onder de misleidende naam *Rosa wichuraiana* var. *rubra*.

De enkele bloemen zijn helder rood, met een verkleuring naar wit in het centrum. De invloed van *Rosa wichuraiana* is goed merkbaar in de hibitus. De oorspronkelijk door Barbier verspreide kloon lijkt niet meer in cultuur te zijn. Derhalve moest gebruik worden gemaakt van platen in oude tuinbouwtijdschriften.

Kruisingen met dezelfde ouders zijn echter diverse malen gemaakt om nieuwe tuinhybriden te verkrijgen. Van de diverse verkregen resultaten worden er hier slechts twee genoemd, namelijk 'Evangeline' en 'Farquhar'.

Ofschoon er geen levend materiaal van Barbier's cultivar is gevonden, wordt het toch noodzakelijk geacht om alsnog een cultivarnaam aan Barbier's roos te verbinden, aangezien er binnen deze hybride al diverse andere benaamde cultivars bestaan. Er wordt voorgesteld voortaan de nieuwe naam *Rosa* × *barbieriana* 'Orleans' voor deze roos te gebruiken.

Rosa × **bruantii** REHDER

Journal of the Arnold Arboretum 3: 12 (1922).

Rosa odorata (ANDREWS) SWEET of *Rosa* × *dilecta* REHDER × *Rosa rugosa* MURRAY

Holotype: A.W. Judd (zonder nummer), 20 juni 1921 (A).

Teneinde tot een iets meer overzichtelijke indeling binnen het geslacht *Rosa* te komen, gaf Rehder aan diverse hybriden-combinaties namen, om zodoende de nodige cultuurvariëteiten ergens duidelijk bij onder te kunnen brengen. Rowley (1959) meende dat dit alles weinig functioneel zou zijn in de praktijk. Dit is duidelijk, omdat blijkt dat namen als *Rosa* × *barbieriana* en *Rosa* × *bruantii* niet functioneren. Niettemin dienen deze namen wel serieus te worden genomen, omdat ze geldig zijn gepubliceerd.

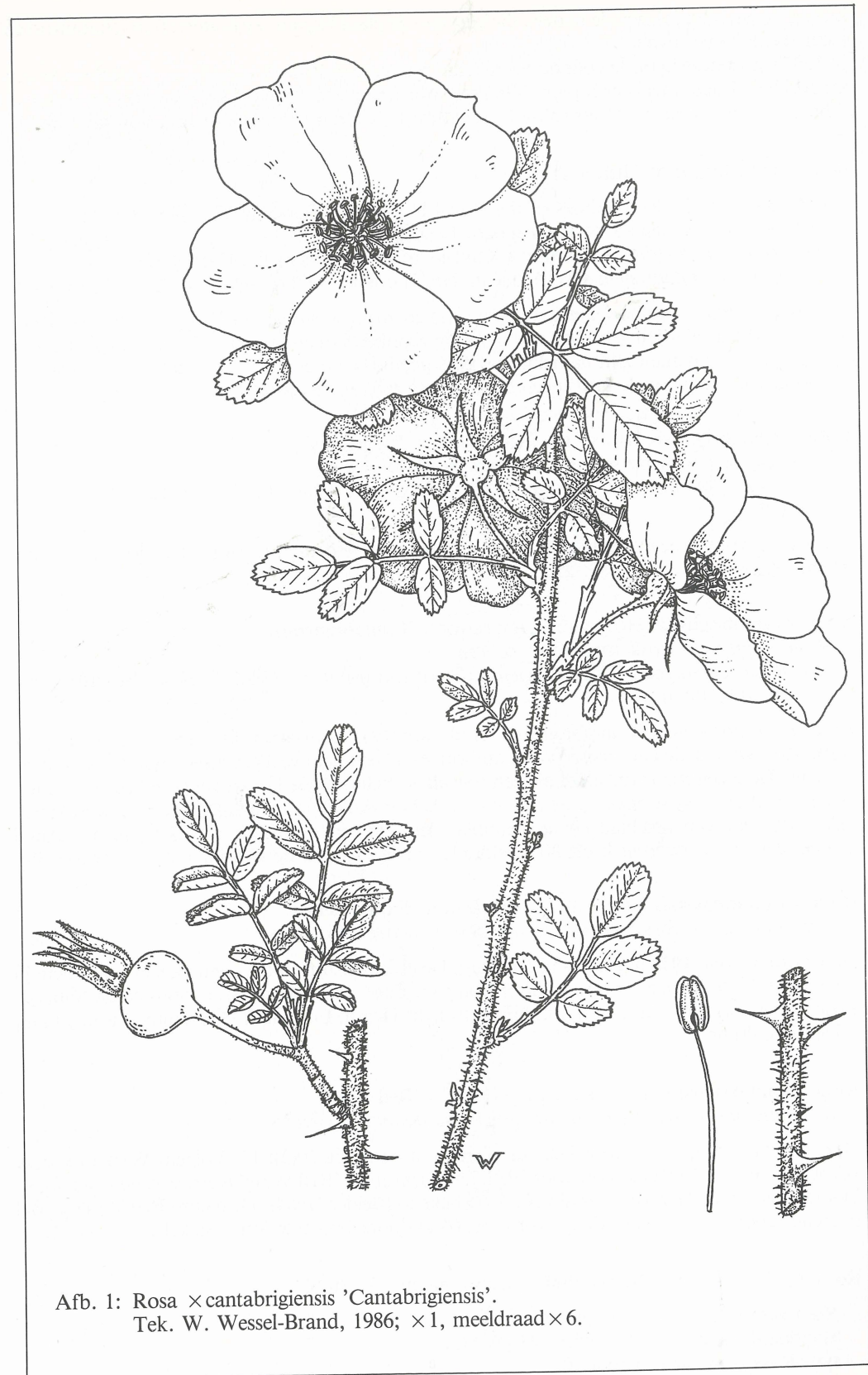
Als type voor de kruising die Rehder van de naam *Rosa* × *bruantii* voorzag geldt 'Mme Georges Bruant', een hybride tussen *Rosa rugosa* en de Tee-hybride 'Sombreuil'.

Rosa × **calocarpa** (ANDRÉ) W.E. GUMBLETON

The Garden, 46 (1201): 441 (1894).

Rosa rugosa MURRAY × *Rosa chinensis* JACQUIN

Rosa × *calocarpa* is ontstaan bij M. Bruant te Poitiers, Frankrijk, vóór 1891 uit een kruising tussen *Rosa rugosa* en *Rosa chinensis*. Karakteristiek voor deze hybride zijn de vele karmijnrode bloemen. Deze zijn enkel en kleiner dan die van *Rosa rugosa*. Op de kleurenplaat in Willmott's "The Genus Rosa", is een bloeiende tak te zien met talrijke, rechte stekels, gemengd met borstels. De bloemen verschijnen vanaf het voorjaar tot in de nazomer en zij worden gevolgd door grote

Afb. 1: *Rosa* × *cantabrigiensis* 'Cantabrigiensis'.
Tek. W. Wessel-Brand, 1986; × 1, meeldraad × 6.

hoeveelheden scharlakenrode bottels, die lang aan de plant blijven. Ze houden hun schoonheid en kleur tot de vorst invalt.

In 1895 wordt deze hybride voor de eerste maal genoemd in Bruant's catalogus, voorzien van een afbeelding. Bruant merkt er bij op: "On peut affirmer que le *Rosa calocarpa* est le plus beau des arbustes cultivés pour les fruits (d'ou le qualificatif), il a par surcroît une floraison ravissante".

Rosa × cantabrigiensis HURST EX CHITTENDEN

Extracts from the Proceedings of the Royal Horticultural Society 57: XXVI (1931).

Rosa hugonis HEMSLEY × *Rosa sericea* LINDLEY

syn. *Rosa* × *pteragonis* KRAUSE EX KORDES in Rosenjahrbuch 1938: 19-21.

Rosa × *cantabrigiensis* WEAVER in The Gardener's Chronicle, ser. 3, 98: 115 (1945).

De namen *Rosa* × *cantabrigiensis* WEAVER (!) en *Rosa* × *pteragonis* KORDES, die beide voor dezelfde hybride worden gebruikt, zijn ongeldig gepubliceerd en dienen dus voortaan achterwege te blijven. Beide namen zijn namelijk na 1935 gepubliceerd zonder Latijnse beschrijving.

De nomenclatuur voor de kruisingen tussen *Rosa hugonis* en *Rosa sericea* is als volgt:

Rosa × cantabrigiensis HURST EX CHITTENDEN 'Pteragonis'

Rosa hugonis × *Rosa sericea* var. *pteracantha* BEAN

syn. *Rosa* × *pteragonis* f. *pteragonis* (BEAN) ROWLEY, Bull. Jardin Bot. Bruxelles, 29: 209 (1959).

Een waardevolle vroegbloeiende roos met talrijke witte bloemen en prachtige, rood doorschijnende stekels.

Rosa × cantabrigiensis HURST EX CHITTENDEN 'Cantabrigiensis' — afb. 1

Rosa hugonis × *Rosa sericea* var. *sericea*

syn. *Rosa* × *pteragonis* f. *cantabrigiensis* (CHITTENDEN) ROWLEY, Bull. Jardin Bot. Bruxelles, 29: 209 (1959).

Rosa × *cantabrigiensis* 'Cantabrigiensis' is al vóór 1931 gewonnen door Dr. C.C. Hurst, die verbonden was aan de Universiteit van Cambridge en heeft daar veel genetisch onderzoek in rozen verricht. Deze selectie is ontstaan als een toevallige zaailing. De komvormige bloemen zijn iets groter dan die van *Rosa hugonis*, ze zijn ook iets lichter van kleur, namelijk cremegeel. Karakteristiek is de geur van het blad en de steunblaadjes. Opmerkelijk is de afwijking in het aantal meeldraden. *Rosa hugonis* heeft 80 meeldraden in een bloem, de hybride telt er ongeveer 40.

Rosa × cantabrigiensis HURST EX CHITTENDEN 'Earldomensis'

Rosa hugonis × *Rosa sericea* var. *omeiensis* (ROLFE) ROWLEY

Deze vorm is rond 1934 in Engeland ontstaan. De bloemen zijn enkel, cremegeel en circa 5 cm in doorsnede. Deze vorm is gewonnen door Courtney Page, een vroegere secretaris van de National Rose Society, in zijn tuin te Earldom bij Haywarths Heath, Engeland. Deze cultivar is nog maar zelden in cultuur.

Rosa × cantabrigiensis HURST EX CHITTENDEN 'Red Wing'

Rosa hugonis × *Rosa sericea* var. *omeiensis* (ROLFE) ROWLEY

Deze selectie is besproken door Donald Wyman in *Arnoldia* 20(2): 15. Volgens Wyman is deze vorm ontstaan in Duitsland kort vóór 1938. Dit is niet juist. 'Red Wing' is een selectie van S.G.A. Doorenbos te Den Haag en was al vóór 1935 bekend (Belder, 1984). De naam 'Red Wing' is wel treffend, gelet op de brede, vleugelvormige, rood doorschijnende jonge stekels.

Rosa (Gallica-hybride) 'Newry Pink' (nieuwe naam) — afb. 4

Rosa gallica L. × *Rosa rugosa* MURRAY

Standaard-exemplaar: J. Belder 743 (WAG).

syn. *Rosa* × *paulii* REHDER 'Rosea'.

Afb. 2: *Rosa* × *rugotida*.
Tek. W. Wessel-Brand, 1986; × 1, meeldraad × 6.

De rose bloeiende roos, die bekend staat als *Rosa* × *paulii* 'Rosea' is volgens G.N. Smith in The Gardener's Chronicle, augustus 1929: 154, ontstaan in de Daisy Hill Nursery, Newry, Noord-Ierland, rond 1904 uit een kruising van *Rosa rugosa* met *Rosa gallica*.

Inderdaad zijn er duidelijke verschillen tussen de wit bloeiende *Rosa* × *paulii* en deze roos met betrekking tot blad en bloemen. De stammen zijn minder borstelig, de stekels meer haakvormig en samengedrukt. Het vruchtbeginsel is groter, ook wanneer de bottel is uitgegroeid zijn er duidelijke verschillen tussen de beide vormen.

Bean, Trees and Shrubs 4: 194 (1980) noemt een rose bloeiende vorm van *Rosa* × *paulii* in de tuin van een zekere A.T. Johnson in Noord-Wales, die terugsportte naar *Rosa* × *paulii*. Toch is de huidige mening dat de rose bloeiende vorm, zoals die nu bekend is, niet een mutatie van *Rosa* × *paulii* kan zijn. Derhalve wordt de voorkeur gegeven aan een nieuwe naam en daarom wordt voorgesteld deze vorm voortaan aan te duiden als *Rosa* (Gallica-hybride) 'Newry Pink'.

'Newry Pink' is moeilijk te vermeerderen, omdat deze slecht verenigbaar is met de diverse onderstammen. Jammer, want vanwege de rose bloemen is het een aantrekkelijke roos. Bovendien bestaat de indruk dat 'Newry Pink' minder gevoelig is voor roest dan *Rosa* × *paulii* 'Cheshunt'. Het is gebleken dat met zomerstek onder waternevel gunstige resultaten zijn te bereiken.

***Rosa* × *jacksonii* BAKER**

Willmott, The Genus *Rosa* 1: 63, met afbeelding (1914).

Rosa rugosa MURRAY × *Rosa wichuraiana* CRÉPIN

Een hybride met lange takken die slap over de grond liggen. Bladeren glanzend, onbehaard of nagenoeg onbehaard, samengesteld uit 7-9 blaadjes. Bloemen 2 cm in doorsnede, enkele bijeen, helder rose. Bottels rood, kleiner dan die van *Rosa rugosa*. Stekels ongelijk, recht en dun.

Rosa × *jacksonii* is gewonnen in het Arnold Arboretum, door Jackson Dawson. Daar vandaan werden planten verzonden naar Kew Gardens in 1897. Het is de eerste hybride van *Rosa wichuraiana*.

De cultivar 'Max Graf' (Bodwitch Nurseries, 1919) hoort tot *Rosa* × *jacksonii*. De plant is genoemd naar een medewerker van dit bedrijf. 'Max Graf' vormt lange loten en heeft een sterk kruipende habitus. De geurige bloemen zijn helder rose en aan de basis tot wit verblekend met een bundel gele meeldraden, die fraai contrasteren.

John Gilbert Baker (1834-1920), de vroegere beheerder van het Kew Herbarium, stelde de beschrijving van *Rosa* × *jacksonii* op. Baker heeft veel werk verzet voor het indrukwekkende rozenboek van Miss Willmott, The Genus *Rosa*. Hij leverde een inleidend hoofdstuk en de technische beschrijvingen. Dr. Baker verrichtte veel werk in *Rosa*, maar ook in *Rubus* en *Sempervivum*. Zijn naam leeft nog altijd voort in de naar hem genoemde *Rubus bakeri* F.A. LEES.

***Rosa kordesii* H.D. WULFF**

Der Züchter, 21: 124 (1954). Ongeldige naam.

Rosa × *jacksonii* 'Max Graf' is een steriele hybride. De bekende Duitse rozenkweker Wilhelm Kordes trof echter op een zeker moment enkele bottels aan op een van zijn planten, waaruit hij enkele planten verkreeg. Een van deze zaailingen bleek volledig fertiel te zijn en bovendien tetraploid. Wulff gaf de planten, die hieruit voortkwamen de naam *Rosa kordesii*.

Omdat een Latijnse diagnose ontbreekt is de naam *Rosa kordesii* niet geldig. Niettemin wordt deze nog steeds door diverse auteurs gebruikt, onder andere Krüssmann, 1974; Saakov, 1976 en McFarland, 1980. Er is geen enkel voordeel verbonden aan de naam *Rosa kordesii*, omdat deze niet functioneel is als aanduiding voor de groep rozen die bekend zijn als Kordes-hybriden. Er bestaat derhalve geen behoefte om de naam *Rosa kordesii* te valideren.

De nakomelingschap van *Rosa kordesii* is een groep van bloei herhalende klimmers en struikrozen. In de Kordes-hybriden zijn goede cultivars bekend als 'Leverkusen', 'Hamburg' en 'Dortmund'.

Rosa × mariae-graebneriae ASCHERSON

Ascherson & Graebner, Synopsis der Mitteleur. Flora 6: 292-293 (1902).

Rosa carolina L. × *Rosa virginiana* HERRMANN

Rosa × mariae-graebneriae is een niet al te hoog groeiende, dicht vertakte heester, tot circa 1.25 m hoog. De verwantschap met *Rosa virginiana* is sterker dan die met *Rosa carolina*. De takken zijn meestal rood van kleur; stekels recht tot enigszins gekromd, vaak gemengd met talrijke kleine stekeltjes (borstels). Bladeren glimmend groen. De dieprose bloemen zijn ongeveer 5 cm in doorsnede en verschijnen in grote groepen van juni tot augustus. Bloemsteel, vruchtbeginsel en buitenzijde van de kelkklippen zijn met borstelige klieren bezet. Bottels rond, rood, in grote aantallen. Ze blijven gedurende lange tijd (tot diep in de winter) aan de plant. De bladeren kleuren geel-rood in de herfst, en daardoor wordt de sierwaarde van deze plant verhoogd.

Rosa × mariae-graebneriae komt in Noord-Amerika ook in het wild voor, namelijk tussen de beide ouders (Crépin, 1889). De plant is genoemd naar Maria Graebner, de moeder van Paul Graebner. Zij was een begaafd tekenares.

Rosa × mariae-graebneriae is rond 1880 gewonnen door Hermann Zabel (1832-1912), directeur van de Botanische Tuin van Hannover-Münden. Derhalve wordt voorgesteld de nieuwe cultivar-naam 'Hannover' voortaan aan deze cultivar te verbinden.

Rosa × mariae-graebneriae ASCHERSON 'Drummer Girl' (nieuwe naam)

Standaard-exemplaar: J. Belder 727 (WAG).

In 1982 selecteerde men op de Darthuizer Boomkwekerijen B.V. te Leersum deze plant, die als 'Drummer Girl' wordt verspreid. Deze roos is afkomstig uit een terugkruising van *Rosa × mariae-graebneriae* met *Rosa virginiana*. De plant verschilt van 'Hannover' door dieper rode bottels die zich in nog grotere aantallen ontwikkelen.

Rosa × micrugosa HENKEL

Gartenflora 1910: 164-165, tab. 1581.

Rosa rugosa MURRAY × *Rosa roxburghii* TRATTINCK

syn. *Rosa vilmorinii* BEAN, Trees and Shrubs 2 : 44 (1916).

Rosa wilsonii A.T. JOHNSON in Journ. Hort. Soc. Lond. 70: 332 (1945).

Een matig hoge, behoorlijk bestekelde struik, die dicht vertakt is. *Rosa × micrugosa* is gevonden in de Botanische Tuin van Straatsburg, Frankrijk, rond 1890 als toevallige zaailing.

Volgens Miss Willmott groeide deze roos aan de voet van een struik van *Rosa roxburghii*. De plant is intermediair tussen beide ouders. De stekels zijn dun en recht, vermengd met talrijke borstels. Bloem- en bladstelen en jonge scheuten zijn vaak zacht behaard. De steunblaadjes zijn groot, samengesteld uit 7-11 blaadjes, die meestal kleiner zijn dan die van *Rosa rugosa*, elliptisch tot breed-elliptisch, 1.5 tot 2.5 cm lang, toegespitst, donkergroen en aan beide zijden behaard. Bloemen zijn bleek lilarose, ongeveer 10 cm in doorsnede, in groepen of solitair. Bloemsteel en vruchtbeginsel dicht bezet met borstels. Bottels sierlijk, rond, oranje-rood van kleur en bezet met stijve stekels.

Dr. Hurst won in Cambridge uit de originele hybride een witte vorm, *Rosa × micrugosa* 'Alba'. Ook het type zelf is vrij bekend, maar tot nog toe nooit van een cultivarnaam voorzien. Daarom wordt voorgesteld de nieuwe naam 'Straatsburg' voor deze kloon te gebruiken. Een vorm met donkerroze bloemen is bekend als 'Walter Butt'.

Rosa moyesii HEMSLEY & WILSON 'Highdown'

Rosa moyesii HEMSLEY & WILSON × *Rosa* 'K. of K.'

syn. *Rosa × highdownensis* F.C. STERN EX CHITTENDEN, The Gardener's Chronicle, ser. 2, 84 : 242 (1928).

Rosa × highdownensis 'Highdownensis', Becht's Grote Rozenboek (1972): 161.

Rosa 'Highdownensis', Bean, Trees and Shrubs, 4: 185 (1980).

Een toevallige hybride die door Major Frederick C. Stern uit Highdown, Sussex, vóór 1928 is gevonden. Toen hij op 11 september 1928 takken met bottels op een tentoonstelling inzonderlijk verkreeg hij voor zijn toen nog onbenaamde hybride een RHS-onderscheiding. Spoedig daarna kreeg deze hybride de naam *Rosa* × *highdownensis*.

Deze roos heet te zijn ontstaan als zaailing van *Rosa moyesii* in welks directe nabijheid de Teehybride 'K. of K.' was geplant. Boom (1980 : 238) meent echter dat *Rosa sweginzowii* de andere ouder is geweest.

De bottels zijn dieper oranje dan die van *Rosa moyesii*. De bloemen zijn ongeveer 6 cm in doorsnede, karmozijnkleurig met een wit hart en verschijnen in grote aantallen, in groepen bijeen. Het voorstel is deze kloon de naam 'Highdown' te geven.

Omdat 'Highdown' nauwelijks wezenlijk verschilt van *Rosa moyesii*, wordt er de voorkeur aangegeven, mede gezien ICNCP art. 13, deze kloon als selectie uit *Rosa moyesii* te behandelen, dus als *Rosa moyesii* 'Highdown'.

Rosa × **paulii** REHDER

Journal of the Arnold Arboretum 3 : 11 (1922).

Lectotype: A. Rehder, juni 1917 (A).

Rosa arvensis HUDSON × *Rosa rugosa* MURRAY

syn. *Rosa rugosa repens alba*, Paul & Son ex F. in The Garden 6 : 279 (1910).

Rosa rugosa repens hort.

Rosa repens hort.

Rosa 'Paulii', Bean, Trees and Shrubs 4 : 19 (1980).

De hybride, die als *Rosa* × *paulii* bekend is, ontstond op de kwekerij van William Paul & Son, Cheshunt, Engeland. In 1903 werden de eerste planten verspreid onder de naam *Rosa rugosa repens alba*.

Aanvankelijk werd verondersteld dat *Rosa* × *paulii* een hybride was tussen *Rosa rugosa* en *Rosa wichuraiana*. Rehder kon er weinig invloed van *Rosa wichuraiana* in herkennen, daarentegen wél invloed van *Rosa arvensis*. Er kan ten volle met Rehder worden ingestemd.

Het is op zijn minst merkwaardig te noemen, dat de naam *Rosa* × *paulii* nog niet voorkomt in Bailey's Manual of Cultivated Plants van 1924, temeer daar andere gelijktijdig door Rehder gepubliceerde namen in het Journal of the Arnold Arboretum 3 (1922) wel worden vermeld. Van alle noviteiten, die Rehder in genoemd Journal beschrijft, is *Rosa* × *paulii* het meest bekend geworden.

Rosa × *paulii* is een krachtig groeiende, dicht vertakte struik met lange, dunne takken, bezet met vele rechte stekels. Kelk en bloemsteel zijn sterk beklieerd. De bladeren gelijken sterk op die van *Rosa rugosa*. De witte bloemen - met een doorsnede van circa 7 cm - verschijnen in groepen van 5 tot 12 en hebben een stervormig aanzien, door de elkaar nauwelijks overlappende kroonbladen. De algemene visie, dat *Rosa* × *paulii* een uitstekende bodembedekker is - die het onkruid verstikt - wordt in het geheel niet gedeeld. De plant is daarvoor te hoog en te los; de struiken kunnen wel meer dan twee meter hoog worden. Door de losse habitus ontstaat een ideale kiemplaats voor allerlei moeilijk te verwijderen onkruiden. Aan deze tot nog toe onbenaamde cultivar is de naam 'Cheshunt' gegeven.

Rosa × **penzanceana** REHDER

Journal of the Arnold Arboretum 3 : 18 (1922).

Rosa rubiginosa L. × *Rosa foetida* HERRMANN

Rehder creëerde deze naam voor een reeks hybriden die Lord Penzance tegen het einde van de vorige eeuw had gewonnen uit kruisingen van *Rosa rubiginosa* met *Rosa foetida*. Het is duidelijk, dat de naam *Rosa* × *penzanceana* niet voor alle zogenaamde Penzance-hybriden kan worden gebruikt. Immers, Lord Penzance gebruikte ook stuilmeele van Bourbon-rozen.

Niet minder dan dertien Penzance-hybriden dragen namen van figuren uit de boeken van Sir Walter Scott. De diverse cultivars die bij *Rosa* × *penzanceana* kunnen worden ondergebracht, zijn herkenbaar aan hun geurende bladeren, onmiskenbaar een erfenis van de Eglantier (*Rosa rubiginosa*).

De enkele bloemen zijn meestal rose tot rood van kleur, de bloembladen zijn soms iets geel aangeloopen, hetgeen de invloed van *Rosa foetida* verraad.

Volgens Ellen Ann Willmott zijn alle Penzance-hybriden verspreid door Keynes Williams te Salisbury.

Rosa (Pimpinellifolia-hybride) 'Simon Doorenbos' (nieuwe naam) — afb. 3

Rosa foetida HERRMANN 'Bicolor' × *Rosa pimpinellifolia* L.

Standaard-exemplaar: J. Belder 620 (WAG).

Struik tot ongeveer 1 meter hoog met purperachtige twijgen en talrijke kleine, ongelijke rechte of enigszins gekromde stekels, die aan de basis zijn verbreed. Bladeren met 5-7 blaadjes, 1-2 cm lang, 7-15 mm breed, aan beide zijden onbehaard. De bladeren kleuren roodbruin in de herfst. Steunblaadjes 1-1,5 cm lang, breed gevleugeld, met rood gekleurde klieren langs de rand. Bloemen solitair of weinig bijeen aan het eind van korte zijdscheuten, 4-5 cm in doorsnede. Bloembladen aan de buitenzijde zachtrose (RHS-cc 65c), binnenzijde cycloampurper (RHS-cc 74a), met een gele basis; kelkbladen 1,5-2 cm lang, bladachtig aan de top, beide zijden zijdeachtig behaard, buitenzijde met klieren. Vruchtbeginsel rond, glad, zelden met klieren, binnenzijde zacht behaard. Vruchtbeginsel en stijlen behaard, helmraden rood, helmhokjes goudgeel. Bloemstelen 2-3 cm, glad. Bottels zwart, rond, circa 1 cm in diameter.

Een aantrekkelijk struikje zowel vanwege zijn bloei als habitus. 'Simon Doorenbos' verspreid zich niet zo sterk door de grond als de Duinroos. De bladeren worden helaas in de zomer nogal eens aangetast door sterroetdauw (*Diplocarpon rosae*). Dit is een duidelijke erfenis van *Rosa foetida*. Deze kruising is in 1955 gemaakt door S.G.A. Doorenbos en werd gedurende enige tijd bekend als *Rosa pimpinellifolia* "Extra Rood" (Belder, 1984: 45-46). Doorenbos verspreidde verschillende selecties onder aanduidingen als "Helder Rood", "Grote Witte", "Kleine Witte" enzovoort. Een andere selectie is gedurende enige tijd door de Darthuiser Boomkwekerijen te Leersum verspreid onder de naam 'White Perfume'.

Voor het roosje dat enige bekendheid kreeg onder de ongeldige naam "Extra Rood" wordt voorgesteld de naam *Rosa* (Pimpinellifolia-hybride) 'Simon Doorenbos' te gebruiken.

De moeilijkheden ten aanzien van de vermeerdering zijn thans wel te boven gekomen en op enkele bedrijven wordt deze roos geteeld. Daarom lijkt het gewenst deze kloon te beschrijven en te benamen.

Voor hybriden uit kruisingen tussen *Rosa pimpinellifolia* en *Rosa foetida* is de naam *Rosa* × *harisonii* RIVERS beschikbaar. Tot nog toe waren in deze groep slechts gele bloeiende rozen bekend, zoals 'Harison's Yellow'. Om verwarring met gele rozen te voorkomen lijkt het gewenst de plant *Rosa* (Pimpinellifolia-hybride) 'Simon Doorenbos' te noemen. Volgens de ICNCP is hiertoe de mogelijkheid in Art. 13.

Rosa × **rubrosa** PRESTON

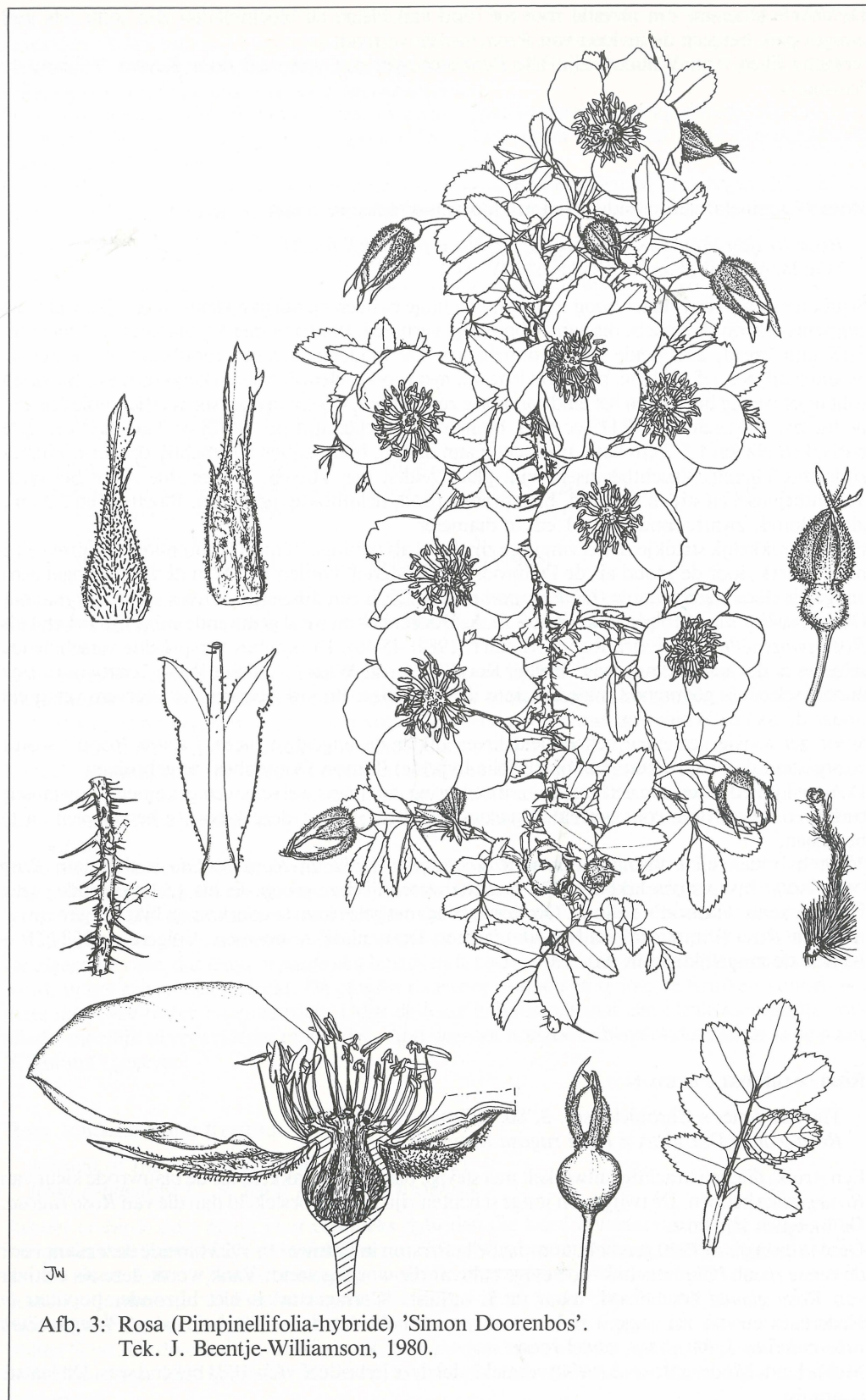
The Gardener's Chronicle, ser. 3, 80: 327, tab. 150 (1926).

Rosa glauca POURRET × *Rosa rugosa* MURRAY

Een struik, die zich krachtig ontwikkelt met stevige bladeren en takken, die de blauwrode kleur van *Rosa glauca* hebben. De twijgen en jonge scheuten zijn minder bestekeld dan die van *Rosa rugosa*. De bloemen zijn rose.

Deze kruising is in 1920 gemaakt door Isabella Preston in Ottawa. In 1923 bloeide deze plant voor de eerste maal. 'Carmenetta' is de enige cultivar die wordt geteeld. Vaak wordt deze als cultivar van *Rosa glauca* beschouwd, maar dit is onjuist. 'Carmenetta' is niet bijzonder populair in Nederland en dat zal ongetwijfeld te maken hebben met de vatbaarheid voor *Phragmidium tuberculatum* J. MULLER, ofwel roest.

McFarland, Modern Roses 8 (1980) vermeldt dat deze hybride al vóór 1903 bekend was. Dit laatste is onjuist.

Afb. 3: Rosa (Pimpinellifolia-hybride) 'Simon Doorenbos'.
Tek. J. Beentje-Williamson, 1980.

Rosa rugosa THUNBERG EX MURRAY

Systema Vegetabilium ed. 14 : 473 (1784).

Gewoonlijk wordt de naam *Rosa rugosa* aan Thunberg toegeschreven, en met enig recht. Hij verzamelde de plant in 1775-1776 in Japan en maakte er een beschrijving van die hij in zijn *Flora Japonica* publiceerde. Dit boek verscheen in augustus 1784. Het manuscript ervan had Thunberg al aan Murray laten zien voor de 14e editie van Linnaeus' *Systema Vegetabilium*. Dit boek is in mei of juni 1784 gepubliceerd, zodat de geldige publikatie van *Rosa rugosa* op naam staat van Murray en niet van Thunberg. Hetzelfde geldt voor *Rosa multiflora*; dus de juiste schrijfwijze is *Rosa multiflora* THUNBERG EX MURRAY.

Rosa × rugotida BELDER & WIJNANDS — afb. 2

Baileya (ter perse).

Rosa nitida WILLDENOW × *Rosa rugosa* MURRAY

Struikje met opgaande takken, circa 100 cm hoog. Stekels met daartussen borstels, recht en dun. Jonge takken groen, oudere min of meer bruinpurper. Bladeren 7-9, elliptisch, gezaagd, top en basis stomp, 3-5 cm lang, 1,5-2,5 cm breed; bovenzijde onbehaard en glanzend, onderzijde dof. Bladsteel met naaldjes of kaal. Steunblaadjes met de bladsteel vergroeid, 2-2,5 cm lang. Vruchtbeingsel rond, kelk aan de binnenzijde behaard; buitenzijde ruw en beklierd, 2-2,5 cm lang. Bloembladen breed obovaat, top hartvormig. Meeldraden geel; stijl knopvormig. Bottels zijn niet waargenomen.

Deze hybride is ontstaan in de kwekerij van De Bie-Van Aalst & Zonen in Zundert en is gevonden als een spontane hybride tussen de beide ouders.

Type: J. Belder 802, Darthuizer Boomkwekerijen B.V., Leersum, Nederland, 11-07-1985 (WAG, holo).

Isotypen: worden verspreid. Deze exemplaren zijn tevens aangewezen als standaard-exemplaren voor 'Zundert'.

syn. *Rosa × rugotida* Darthuizer Boomkwek., in Krüssmann, *Handbuch der Laubgehölze*, 2. Aufl., 3 : 265 (1978).

Rosa × rugotida hort. in Belder, *Groen* 36(9): 369 (1980).

Rosa rugotida hort. Darth. (×) in Boom, *Nederlandse Dendrologie*, ed. 11 : 236 (1980).

Rosa × rugotida is ontstaan in de kwekerijen van De Bie-Van Aalst & Zonen in Zundert, rond 1955. Dit roosje is voortgekomen uit zaad dat Richard de Bie had geplukt van *Rosa nitida*. De zaailingen werden aan S.G.A. Doorenbos gegeven, die ze aan diverse kwekerijen en liefhebbers uitdeelde.

De kloon die door de Darthuizer Boomkwekerijen, Leersum, wordt gekweekt - en die teruggaat op materiaal dat men van Doorenbos ontving - dient voortaan te worden aangeduid als 'Zundert'. Enkele andere kwekers hebben afwijkende typen in cultuur of in cultuur gehad. 'Zundert' evenwel is de meest verspreide vorm. Er wordt op dit moment volstaan met de beschrijving van de volgende twee klonen.

Rosa × rugotida BELDER & WIJNANDS 'Dart's Defender'

Darthuizer *Vademecum* p. 234 (1972).

Standaard-exemplaar: J. Belder 801, verzameld op de Darthuizer Boomkwekerijen, 11-07-1985 (WAG).

Dit type wijkt af van 'Zundert' door de halfgevulde, donkerrode bloemen en de diep glimmende bladeren. Een stevige groeier, die is gevonden door J. van Alphen, van de Plantsoenendienst te Voorschoten. Hij vond deze vorm in een beplanting van *Rosa* (Rugosa-hybride) 'Hansa' en *Rosa nitida*. Op goede gronden mag dus wel worden verondersteld, dat het hier gaat om een hybride. In 1971 verspreidden de Darthuizer Boomkwekerijen deze vorm voor de eerste maal, aanvankelijk nog onder de ongeldige naam *Rosa nitida* 'Superba'.

Afb. 4: Rosa (Gallica-hybride) 'Newry Pink'.
Tek. Y.F. Tan, 1987.

Rosa × rugotida BELDER & WIJNANDS 'Wageningen'

Standaard-exemplaar: J. Belder 72, verzameld in de Botanische Tuinen Wageningen (WAG).
Deze vorm valt op door zijn grote aantallen bottels gedurende de nazomer. 'Zundert' en 'Dart's Defender' dragen geen bottels. Op de Darthuizer Boomkwekerijen is deze cultivar in cultuur genomen.

Rosa × scharnkeana GRAEBNER

Gartenflora 1902: 562-563, tab. 1504.

Rosa californica CHAMAISSE & SCHLECHTENDAL × *Rosa nitida* WILLDENOW

De hybride is verkregen door Zabel in de Königlicher Forstgarten in Hannover-Münden, even vóór 1902. *Rosa × scharnkeana* is door Graebner beschreven als een kleine struik met slappe of liggende takken. De hoogte is 0,5-1 m. De bladeren zijn elliptisch-ovovaat tot obovaat, meestal met 9 blaadjes, aan bloeitakken bijna steeds met 7 blaadjes. De blaadjes zijn meestal toegespitst, soms afgerond aan de basis, 1-3 cm lang en scherp gezaagd. De helder rose bloemen ontwikkelen zich solitair of in groepjes tot 5 bijeen. De bloemstelen zijn klierachtig borstelig, evenals het vruchtbeginsel.

De plant is door Graebner genoemd naar G. Scharnke, tuinchef van de Koninklijke Botanische Tuin in Berlijn.

Rosa × scharnkeana is nog maar in weinig collecties te vinden, niettemin is het een aardige plant, niet in het minst voor rotstuinen.

Rosa × warleyensis BAKER

Willmott, The Genus Rosa 1: 185 (1911).

Rosa rugosa MURRAY × *Rosa blanda* AITON

Deze hybride is afkomstig uit Warley Garden, de eertijds fraaie tuinen van Miss Willmott, nabij Londen.

Rosa × warleyensis is niet of nauwelijks meer in cultuur. De bladeren hebben een onmiskenbare *Rosa rugosa*-invloed. De bloemen zijn rose van kleur en staan solitair. De stijlen zijn vrij en behaard. De bottels zijn rond en dieprood en gekroond met de kelkbladen.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR:

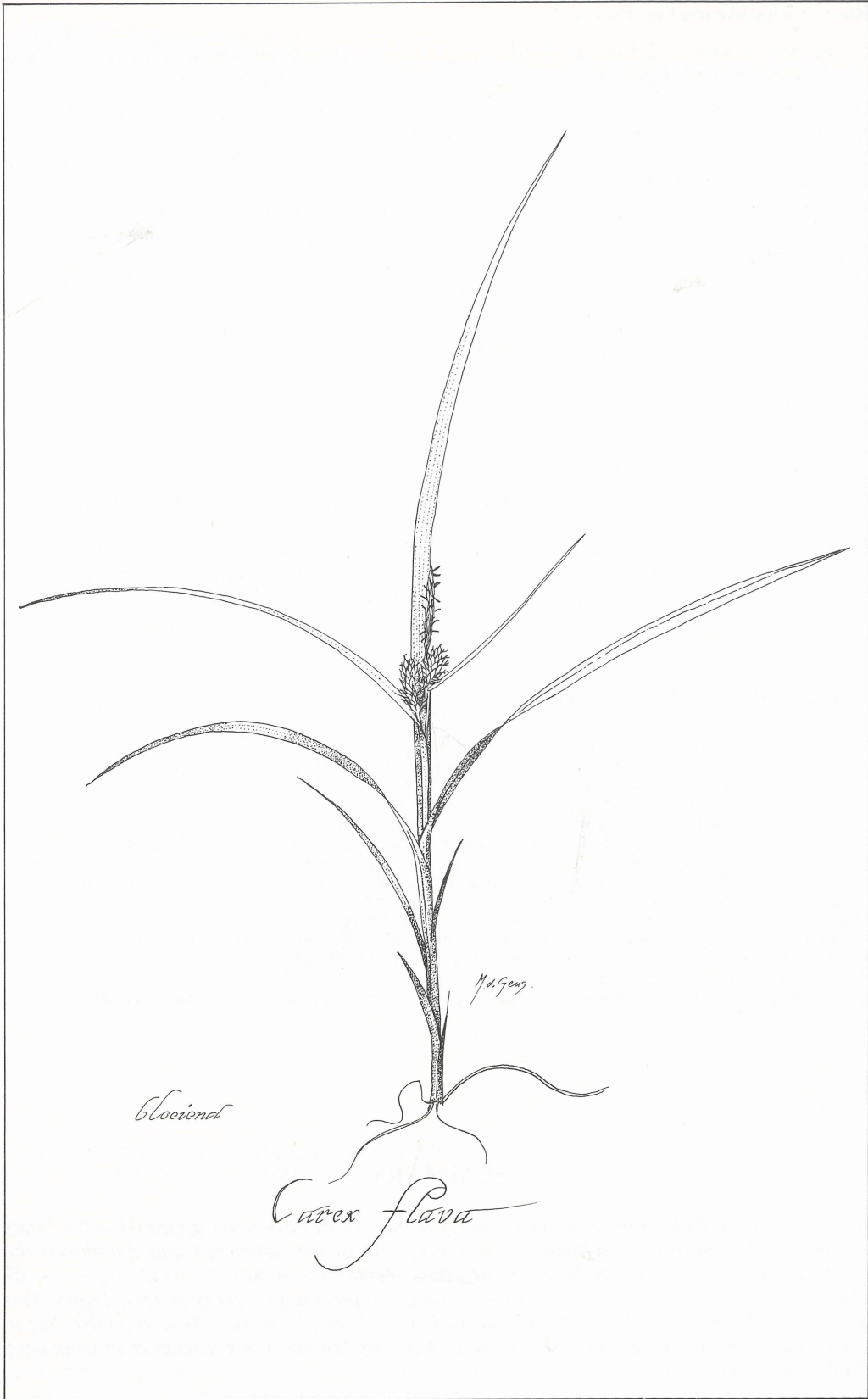
- ANON. 1891. Hybrid Sweet Briar. Gardener's Chronicle 9 (11): 671.
ANON. 1907. Einfach blühende (Wild-)Rosen. Gartenflora 56: 449, t. 1564, 1565.
BELDER, J. 1980. Botanische Rozen. Groen 36 (9): 361-369; 36 (10): 405-412.
BELDER, J. 1984. S.G.A. Doorenbos, leven en werk. Dendroflora 20: 15-54.
BOOM, B.K. 1980. Nederlandse dendrologie, ed. 11. Wageningen, 454 pp.
BRETSCHNEIDER, F. 1908. Einfach blühende Rosen und Wildrosen. Gartenflora 57: 113-115, t. 1570.
BRICKELL, C.D. 1980. International Code of Nomenclature for Cultivated Plants-1980. Utrecht, Den Haag, 32 pp.
BRICKELL, C.D. 1986. The International Code of Nomenclature for Cultivated Plants - present and future aims and requirements. Acta Horticulturae 182: 29-34.
MCFARLAND, 1980. Modern Roses 8. Harrisburg-Pennsylvania, 550 pp.
OLBRICH, St. 1905. Unsere winterharte Rosenarten und ihre Verwendung. Mitt. D.D.G. 14: 82-93.
ROWLEY, G. Some naming problems in Rosa. Bull. Bot. Bruxell. 29: 205-211.
SAAKOV, S.G. 1976. Wild- und Gartenrosen. Berlin, 432 pp.
STEARNS, W.T. 1979. Ellen Ann Willmott, gardener and botanical rosarian. The Garden 104(6): 241-246.

SUMMARY

In this article the authors mention a number of names which have never appeared in the Index Kewensis. They have also endeavoured to correct inaccurate statements and questioned the invalidity of certain names published in the above mentioned work.

Cultivar names have been given to a number of long standing but previously unnamed roses. This applies to cultivars which have been named within the same species or hybrid at a later date in accordance with Article 19 of the International Code of Botanical Nomenclature of Cultivated Plants (Brickell, 1980).

Synonyms are included only when these names are in common use.

Glacial

M. A. Geis.

Carex flava